

## Verslag van de eerste week in Rwanda

Zondag 10-07-2022: Gisteravond zijn Ria en ik in een hotel in Hoofddorp aangekomen om wat dichterbij het vliegveld te zitten. Zondagmorgen nemen we om kwart over zes de shuttle, want we mogen vanaf zeven uur in gaan checken. Dat kon niet al thuis omdat we onze negatieve test moeten laten zien. Je denkt dat je zo het gebouw in kan lopen maar dat is toch anders. We moeten buitenom naar de vertrekhal en daar begint de eerste "Efteling rij" al. Als we binnen zijn moeten we weer helemaal naar de andere kant lopen om bij de balie te komen om in te checken. We lopen vandaag heel wat kilometers. Bij het inchecken weer een lange rij maar volgens de balie-medewerkster nog geen tiende van het aantal van de dag ervoor. Boffen wij even. Het inchecken gaat redelijk soepel en dan verder naar de rijen voor de veiligheidscontrole. Ook hier valt het helemaal niet tegen. Ria moet wel lang wachten voor haar handtas vrijgegeven wordt. Er blijkt een ketting in te zitten die op het scherm op een schaarlijk lijkt. Al met al zitten we in anderhalf uur aan de koffie. Niet slecht toch voor deze tijd?

De rest van de reis gaat ook redelijk soepel al vertrekken we bijna een uur te laat en worden we met een bus naar het vliegtuig gebracht. Aan boord wordt de service iedere keer minder. Je krijgt minder te drinken en ook de keus is veel minder. Ze moeten het geld toch ergens mee terug verdienen.

We komen maar een kwartier te laat in Kigali aan waar Rose en ds. Bienvenu ons op wachten. Fijn om hen weer te zien.

Bienvenu brengt ons helaas niet naar de auberge van de EPR maar naar Isano. De auberge zit vol. Na nog wat gegeten en gedronken te hebben kunnen we eindelijk gaan slapen, want wat zijn we moe.

Maandag 11-07-2022: De eerste week werken we voor de EPR die het zondagsschoolwerk aan het toerustingscentrum CFD heeft overgedragen. Ze hebben deze dag de vice-presidenten van de 7 presbyteries uitgenodigd en van iedere presbyterie een zondagsschoolleider die de mensen in hun eigen presbyterie opleiden. Dat betekent dat we de meesten al langer kennen. Het lijkt ons niet zinvol om hen weer les te geven. We veranderen het programma in een uitgebreide evaluatie van voor, tijdens en na de coronaperiode. Hier komen heel zinvolle dingen uit en met hun problemen en oplossingen helpen ze elkaar goed. Iemand schrijft alle aanbevelingen op en die worden aan het eind voorgelezen. We zijn er erg tevreden mee.

Na de maaltijd nemen we even een rustpauze en daarna moeten we naar de stad om geld te wisselen. Bienvenu en zijn chauffeur staan steeds voor ons klaar. 's Avonds eten we in Isano maar dat is erg saai, omdat er verder geen gasten zijn. We zien het niet zitten om hier te blijven tot na het weekend. In overleg met Bienvenu probeer ik kamers te bespreken in Hotel Iris, vlakbij de EPR. Ik kan ze telefonisch niet bereiken, dan maar via Booking.com en dat lukt.



Kigali



Remera

## Verslag van de eerste week in Rwanda

Dinsdag 12-07-2022: Omdat ik toch niet zeker ben of de boeking gelukt is en de prijs wel een beetje hoog is, gaan we voor vertrek naar Remera toch even langs bij Iris. Daar kunnen we de boeking via Booking.com gelukkig omzetten naar een directe reservering met een veel lagere prijs. Dat geeft wel rust. Deze dag zullen we een les geven in de presbyterie Remera. Daar hebben ze veel nieuwe zondagsschoolleiders uitgenodigd, dus dat wordt een ouderwetse les. Helaas komen we er een beetje laat aan en blijft er niet heel veel tijd over voor alle elementen van de zondagsschool. We kiezen de elementen die het belangrijkste zijn. We hebben ook geen tijd voor een oefening. Na de maaltijd moeten we op weg naar Rubengera, in het westen van het land. De weg ernaar toe is zo slecht dat we niet echt opschieten en het is dan ook al donker als we bij de diaconessen aankomen. We slapen deze nacht in Centre Bethel, samen met Bienvenu.

Woensdag 13-07-2022: Na ontbijt en het pakken van de koffer geven we een les in de presbyterie Rubengera. Hier hebben we meer tijd, ook voor de oefening. We merken echt dat al ons werk in de loop van de jaren vruchten heeft afgeworpen, want ze begrijpen de oefening veel beter en er komt ook meer uit. Na de gezamenlijke maaltijd hebben we 's middags vrij om de technische school te bezoeken die voor het CFD meubels aan het maken zijn voor het nieuwe appartementengebouw. Er komen 11 gemeubileerde appartementen, dus er zijn veel meubels nodig. Ze hebben al het een en ander gereed en dat zal komende maandag bezorgd worden in Kigali. Daarna rijden we naar het moederhuis van de diaconessen om sr. Marie-Louise, sr. Berthe en sr. Domitille te begroeten. Het is altijd fijn om hen te zien. We kopen ook nog wat spullen die de zusters hebben gemaakt voor Kerk in Actie. Na het afscheid rijden we naar Bethanie van de EPR, dat aan het Kivumeer ligt. 's Avonds eten we lekker buiten aan het water, altijd een heerlijke plek om te zijn.



Donderdag 14-07-2022: Na een uitgebreid ontbijt weer aan het water is het toch tijd om afscheid van het Kivumeer te nemen voor de terugreis naar Kigali. Maar eerst rijden we terug naar de zusters, want we zijn uitgenodigd om bij het afscheid van de kleuterschool naar de lagere school. De kleintjes hebben zelfs een toga aan en een baret op. Ze zingen in het Frans en Engels en laten wat dingen zien die ze geleerd hebben. Alles natuurlijk klassikaal omdat er nog gestampt wordt. We blijven niet tot het uitreiken van de certificaten, omdat we nog een lange reis voor de boeg hebben. Maar ik ontkom er niet aan om toch een paar woorden te spreken namens het bestuur van de Vrienden van de Zusters in Rwanda. Om vier uur heeft Ria in Isano afgesproken met een bevriend Rwandees gezin. Zij is de meter van een dochter van hen. Ik krijg nog iemand op bezoek van RELO, een organisatie die ook ondersteund wordt door Kerk in Actie, waar we enkele boekjes voor kopen.

## Verslag van de eerste week in Rwanda

De mensen van Isano hebben van alles klaargemaakt voor de gasten van Ria en daarom eten we 's avonds alleen wat fruit.



Vrijdag 15-07-2022: We rijden vandaag naar het oosten, naar de presbyterie Zinga voor de laatste lesdag voor de EPR. Het is even zoeken naar het hoofdkantoor van de presbyterie waar de les gegeven zal worden. Het is helaas een erg kleine zaal en de mensen zitten erg op elkaar, maar het lukt toch. Ook hier merken we een grote verbetering. Een teken dat we het hierna met een gerust hart kunnen overdragen aan henzelf.

Op de terugweg rijden we nog even langs het nieuwe appartementen gebouw van het CFD. Het is echt een schitterend gebouw en mooi afgewerkt voor Rwandese begrippen. Als de appartementen gemeubileerd zijn, zullen ze best snel verhuurd kunnen worden.

We halen de bagage op bij Isano en rijden naar Iris om ons daar te installeren.



Zaterdag 16-07-2022: Vandaag hebben we een heel andere besteding. Vandaag trouwt Henri, een zoon van Rose Gakwandi met zijn Janvière en wij zijn voor de hele bruiloft uitgenodigd.

's Morgens worden we opgehaald en rijden eerst naar Mwana Ukundwa waar de familie van Henri zich verzamelt. Als er toestemming van de familie van het meisje is dat we kunnen komen, rijdt iedereen naar de andere kant van Kigali naar een hotel waar de overhandiging van de bruidsschat zal plaatsvinden. Het feest wordt gehouden in een immense tent met veel gasten. Rose had al gezegd dat voor bruiloften Covid-19 niet zo erg was, want in die tijd was het aantal gasten erg beperkt en nu wil iedereen komen. We blijven niet voor het buffet tussen de middag maar rijden terug naar Iris in de hoop nog wat te rusten, maar dat is ijdele hoop want we moeten lang wachten op ons eten.

Om kwart voor drie lopen we naar de kerk van Kyovu voor de huwelijksinzegening. Helaas komt het bruidspaar meer dan een half uur te laat en beginnen we pas na half vier. Het is een mooie dienst die anderhalf uur duurt. Ds. Jérôme houdt de preek en ds. Déo heeft de algehele leiding. Ds. Bienvenu doet de inzegening en nog een paar predikanten doen de gebeden en de schriftlezingen.



## Verslag van de eerste week in Rwanda

Na de dienst rijden we naar een tuin voor het nemen van wat foto's. Er is veel verwarring waar de foto's genomen kunnen worden, omdat er drie bruidsparen zijn. Gelukkig lukt het toch en daarna rijden we naar Mwana Ukundwa waar de receptie plaatsvindt in de grote zaal die werkelijk schitterend is versierd met veel lichtjes. Na aankomst van het bruidspaar wordt eerst de taart aangesneden, waarbij ook wat vuurwerk wordt afgestoken. Het buffet wordt geopend en als iedereen klaar is met eten, is het tijd voor het overhandigen van de cadeaus. We worden gevraagd om met de medewerkers van Mwana Ukundwa naar voren te gaan. Henri werkt ook voor Mwana Ukundwa. Het is veel leuker om bij een groep te horen en we vinden het een eer. Als een groep zijn cadeau heeft gegeven wordt er van de groep met bruidspaar een foto gemaakt, dus dit vraagt veel tijd. Dan is het tijd voor de afsluiting en gaan alle gasten weer huiswaarts. Er is daarna bij het huis van het bruidspaar nog een kleine plechtigheid maar wij houden het voor gezien en laten ons weer naar Iris brengen. Het is een mooie dag geweest.

